which is surrounded on the E by the former Nemunas valley (now the reservoir's shore) and on the NE, N, NW by the bed of a small, nameless stream. On the SW it is separated from the highland by a 15 m wide, 0.7 m deep, 2 m high, and 16 m long bank. The hillfort's enclosure is almost triangular, is oriented to the SW – NE, descends to the NE, is 10 m long, and is 12 m wide at the SW end at the bank. On the basis of its appearance, the hillfort can be dated to the 1st – early 2nd millennium. An associated settlement could have existed at its E foot.

Jonas Balčiūnas, Arūnas Strazdas

Vėl surasti pamiršti pilkapiai prie Sausių

KPC archeologai 2011 m. rudenį žvalgė Trakų r., Lentvario sen., Sausių, Bevandeniškių pilkapyną II. Žvalgant buvo nustatyta pilkapyno teritorija, GPS prietaisu užfiksuotos jo ribų posūkio taškų ir pilkapyno pilkapių centrų koordinatės, pilkapiai pamatuoti ir nufotografuoti.

Pirmą kartą šiuos pilkapius 1950 m. aplankė LII žvalgomoji archeologinė ekspedicija (vadovas Adolfas Tautavičius), lankydama šalia Vilniaus–Kauno geležinkelio esančius Bevandeniškių pilkapius, kurie kiek vėliau, 1952 m., tyrinėti (vadovas Adolfas Tautavičius). Ekspedicijos ataskaitoje nurodomi maždaug už 250 m į P nuo Bevandeniškių pilkapių, kalvoje esantys trys pilkapiai, išsidėstę trikampiu.

Tačiau į archeologijos paminklų sąrašus šie pilkapiai nepateko. MMT nei 1975, nei 1984 m. žvalgydami Trakų r. archeologijos paminklus (tarp jų ir 1952 m. tirtuosius Bevandeniškių pilkapius), nei vėliau minėtų pilkapių nelankė. Į paminklų sąrašus kaip Sausių, Bevandeniškių pilkapiai 1972 m. buvo įrašyti tik 1952 m. tirti pilkapiai. O šis pilkapynas net pusę amžiaus buvo nelankomas ir pamirštas.

Sausių, Bevandeniškių pilkapynas II yra apie 550 m į ŠV nuo Bevandeniškių geležinkelio stoties, 250 m į PV nuo Vilniaus–Kauno geležinkelio ir 200 m ta pačia kryptimi nuo Sausių, Bevandeniškių pilkapyno, vadinamo Kapčiais (A1151P), miške, kalvos viršuje.

KPC 2011 m. rudenį žvalgydamas Sausių, Bevandeniškių pilkapyną II iš viso suskaičiavo keturis pilkapius. Trijų didesnių pilkapių, išsidėsčiusių trikampiu, sampilai buvo 12 m, 8 m bei 7,5 m skersmens ir atitinkamai maždaug 1 m, 0,6 m bei 0,5 m aukščio, žemo suploto pusrutulio pavidalo. Didžiausias iš jų su dviem grioviais, o mažesni lyg su grioviais ar pailgomis duobėmis prie pagrindų, visi trys kiek deformuoti – du nuskleisti į PR pusę, o vienas – į PV, juose matyti senos duobės ar jų žymės. Ketvirtasis pilkapis, mažiausias iš visų – maždaug 5 m skersmens ir 0,2–0,3 m aukščio, su dviem duobėmis, iš kurių viena bendra su kito pilkapio duobe, prie pagrindo labai sulėkštėjęs ir kiek abejotinas.

Pagal pilkapių išvaizdą Sausių, Bevandeniškių pilkapyną II galima datuoti I tūkst. viduriu – II puse. 2012 m. pilkapynas įrašytas į NKVR.

Forgotten Barrows near Sausiai Found Again

In the autumn of 2011, KPC archaeologists surveyed Sausiai and Bevandeniškės Barrow Cemetery II (Trakai District), determining the cemetery's boundaries, using a GPS

device to record the co-ordinates of the boundary's corners and the centres of the barrow mounds, measuring the barrows, and photographing them.

This barrow cemetery was visited for the first time in 1950 and a LII field survey expedition (headed by Adolfas Tautavičius). But after this, it was forgotten and not visited for half a century.

In 2011, the KPC counted a total of four barrows, one of which was doubtful, in Sausiai and Bevandeniškės Barrow Cemetery II. The barrow mounds are 12 m, 8 m, 7.5 m, and 5 m in diameter and 1 m, 0.6 m, 0.5 m, and 0.2–0.3 m high respectively, are a low, flattened hemisphere in shape, have ditches and pits at the base, are somewhat deformed, have visible old pits or signs of them, and have at the least been considerably harrowed.

On the basis of the appearance of the barrows, it is possible to date them to the mid – second half of the 1st millennium. In 2012, the cemetery was registered in the NKVR.

Paulius Bugys

Pabaisko mūšio vietos žvalgymai

2011 m. gegužės mėnesį Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademijos Karo mokslų instituto Karo istorijos centras organizavo Pabaisko mūšio, įvykusio 1435 m. rugsėjo 1 d., spėjamos vietos archeologinius žvalgymus. Pabaisko mūšis į Lietuvos istoriją įėjo kaip didžiausios viduramžių epochos kautynės, įvykusios dabartinėje Lietuvos teritorijoje. Kautynių apytikslė vieta yra žinoma ir siejama su Pabaisko miesteliu Ukmergės rajone.

Kryptingi Pabaisko mūšio vietos archeologiniai žvalgymai buvo pradėti 2006 m. (*ATL*

1 pav. Žvalgomas plotas dešiniajame Žirnajos upės krante nuo plento Gelvonai–Pabaiskas ir lauko keliuko sankryžos iš R. P. Bugio nuotr.

Fig. 1. Surveyed area on the right bank of the River Žirnaja from the intersection of the Gelvonai – Pabaiskas Highway and a dirt road, as seen from the E.

